

de forskjellige Lande i Europa, kan ikke skule for sig selv, at det er tvivlsomt, om den parlamentariske Regjeringsform ikke er en saa eiendommelig engelsk Institution, at den overhovedet ikke kan overføres; det kan være tvivlsomt, om de Goder, der utvivlsomt i England have været forbundne dermed, ikke ligeledes ere afhængige af Momenter, som maasse kun tilsyneladende ere tilfældige, men som ikke kunne bringes til Veie andet Steds. Der er ikke Tvivl om, at hvor det parlamentariske System har virket i sin Renhed, der kan det medføre store Goder. Det gjør den Regjering, som er i upvækket Besiddelse af et Flertals ubetingede Tillid — thi ellers er Systemet ikke i fuld Kraft — det gjør den Regjering altsaa, som endnu er i upvækket Besiddelse af et Flertals ubetingede Tillid, overordentlig stærk. Erfaringen viser imidlertid, hvor uhyre hurtig selv en saadan Regjering, der begynder med stor Kraft, kan svækkes, hvor hurtig Forudsætningen brister, hvor hurtig Flertallets Sammenhold svækkes, i hvilken Grad Regjeringen da kan svækkes; og Spørgsmaalet bliver da ved en nøiere Betragtning af Forholdene, om ikke den korte Styrke er dyrt kjøbt med den langvarige Svaghed, som uundblivelig følger derpaa. En anden utvivlsom Fordel har det parlamentariske System, naar det er dybt rodfæstet, og det er den, at det i saa Fald tvinger Hs. Majestæts Opposition — jeg tør antage, at dette Udtryk ikke atter vil blive misforstaaet — til i Stillehed at tage Hensyn, hvis tilhørlige Sagtagelse er af overordentlig Betydning for den hele Udvikling, og som under andre Forhold altså ofte tilsidefattes. Det er et utvivlsomt Gode. Jeg tør maasse sige, at medens det har været Englands Lykke i en lang Række af Aar, at Forholdet har været et saadant, at man kunde tale ikke blot om Hs. Majestæts Regjering, men ogsaa om Hs. Majestæts Opposition, har det været Frankrigs Ulykke, at det kun i en meget indskrænket Grad har været muligt at tale derom, idet nemlig en stor Del af Oppositionen i Frankrig paa ingen Maade har kunnet siges at have været Hs. Majestæts Opposition. Der ligger virkelig i dette Begreb, naar dets Betydning alvorligt føles, en Rettesnor for de Formaal, man stiller sig, og for de Midler, hvormed man følger disse Formaal, et stærkt tilbageholdende og styrkende Element. Det gjælder rigtignok om, at det ikke blot viser sig i Ord, men at det er den stille Tanke, der behersker den hele Virksomhed, som forhindrer Opstillingen af yderlig gaerende Fordringer, som holder tilbage paa alle saadanne Punkter, hvor en fremadskridende Betragtning vil føre til, at der engang kunde komme et Dieblit, da Opstillelsen af sige Fordringer vilde være uigjennemførlig, saafremt Hans Majestæts Opposition skulde gaa over til at blive Hans Majestæts Regjering. Dette er det parlamentariske Systems utvivlsomme Gode, hvor Systemet er rodfæstet, ligesom det

utvivlsomme. Unde er de Partiudskjelser, som under dette System vanskeligt kunne udeblive. Det Utvivlsomme er og bliver som sagt den Styrke, som Regjeringen skal vinde ved dette System. Og hvad er det nu mine Herrer, som lyder til os fra alle Sider? Hvad er det for en Fordring, som paa den ene eller den anden Maade stilles i alle Lande, der ønske en paa en Gang rolig og kraftig Udvikling? Det er Fordringen om en virkelig Regjering. Man hører ofte Fordringen om en stærk Regjering. Det er let at stille Fordringerne noget paa Spidsen, jeg vil ikke fordre netop en stærk Regjering, men jeg tror, at der rundt omkring i Landene er en levende Følelse af Nødvendigheden af, at der er en virkelig Regjering, at der er en selvstændig Regjering, en Regjering, som ikke i alle sine Skridt angstelig spørger om, hvorvidt dens Handlinger ville vinde det øieblikkelige Flertals Bifald i et Repræsentationens Kamre, men en Regjering, som har en Overbevisning, som har en selvstændig Mening, og som tør handle derefter, en Regjering, som paa Administrationens Omraade tør følge sin Overbevisning, en Regjering, som ved Lovgivningsarbeidets Fremme ligeledes har en Overbevisning, tør gjøre den gjældende, kan forsvare den og vil hævde den. Man kunne ikke og sige, at deri skulde ligge Fordringen om, at denne Regjerings Billie skulde være eneraadende. Mine Herrer! Der er sørget derfor paa mere end een Maade. Regjeringens Indflydelse i Danmark er sandelig ikke for stor, hvis den ikke er for lille. Skal Regjeringen kunne bevare en virkelig selvstændig Stillning, skal den kunne fyldestgjøre de Krav, der stilles til en ansvarlig Regjering i den nuværende i mange Henseender vanskelige Tid, maa den ikke være afhængig af et enkelt Thing. Hvad man nu end vil sige om den nuværende Regjering, skal det ikke kunne siges om den, at den er afhængig, at den lader sig lede af udelukkende Hensyn enten til det ene eller det andet Thing. Jeg kan saa godt som trogen ønske, at Hans Majestæt maatte se sig i Stand til at finde en anden Regjering, som var i Besiddelse af større Talenter, som var i Besiddelse af friskere Kræfter, som maasse havde mindre skarpe Kanter, som fremfor Alt maasse havde noget mere af den guddomlige Gave, der hedder Lykke. Men Erfaringen synes at tyde paa, mine Herrer, at det ikke er saa let at finde en saadan ny Regjering.

Jeg har saaledes hævdet de almindelige Grundsetninger, der maa være de ledende. Jeg anser det ikke for min Opgave i dette Dieblit, at indlade mig paa en historisk Betragtning af hele vort Lovgivningsværks Gang i de senere Aar. Der har været forhandlet meget derom under Udredningsagen, og jeg selv kan maasse en anden Gang komme ind derpaa. Nu vil jeg kun sig om det Spørgsmaal, som ligger for i Dag: Ero de mine Herrer, at Dannelsen af en parla-